

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Webartikel 2014

Vrouwen vooruitstrevender in sociale kwesties, mannen in economische

Marion van den Brakel
4-12-2014 gepubliceerd op cbs.nl

Mannen en vrouwen hebben andere politieke opvattingen. Zo zien vrouwen veel meer dan mannen problemen op de gebieden gezondheidszorg en onderwijs. Zij vinden dan ook vaker dan mannen dat de overheid daar meer geld aan zou moeten besteden. Ook aan pensioenen mag vooral wat vrouwen betreft meer uitgegeven worden. Mannen zijn juist vaker voor het verhogen van de pensioenleeftijd. Ook zijn meer mannen dan vrouwen voor afschaffing van de hypotheekrenteaftrek. Over het gevoerde regeringsbeleid in het algemeen zijn mannen tevredener dan vrouwen.

1. Inleiding

Uit de Emancipatiemonitor blijkt dat er op sociaaleconomisch vlak flink wat verschillen zijn tussen mannen en vrouwen in Nederland (Merens, Hartgers en Van den Brakel, 2012). Hoewel vrouwen tegenwoordig hoger opgeleid zijn dan mannen, werken ze minder en is hun uurloon lager. Ook nemen vrouwen meer zorgtaken op zich. De opvattingen van mannen en vrouwen over werken en de combinatie van arbeid en zorg lopen eveneens regelmatig uiteen. Zo voelen mannen vaker dan vrouwen de financiële noodzaak om te werken, terwijl vrouwen zorgtaken hoger aanschrijven. Het anderhalfverdienersmodel is dan ook favoriet bij werkende ouderparen. Toch zijn diverse sekseverschillen in de loop der jaren afgenomen. Zo is de arbeidsdeelname van vrouwen zowel in personen als in uren dichterbij die van mannen komen liggen. Ook is de zorg voor huishouden en gezin tegenwoordig gelijkverdeelde.

Mannen en vrouwen lijken sociaaleconomisch gezien tegenwoordig dus meer op elkaar, hoewel er nog steeds verschillen bestaan. Maar in de politiek ook? Vrouwen zijn in ieder geval minder actief in de politiek dan mannen. Zij zijn bijvoorbeeld minder vaak lid van een politieke partij (Kloosterman en Coumans, 2014) en ook zijn zij ondervertegenwoordigd in zowel het nationaal als het Europees parlement (Geijtenbeek, 2014). Bovendien blijkt uit recent onderzoek (Van Wijnen, 2013) dat beide seksen regelmatig van mening verschillen over specifieke politieke kwesties. Dit artikel gaat op basis van het Nationaal Kiezersonderzoek (NKO) 2012 nader in op de politieke opvattingen van mannen en vrouwen. Wat beschouwen mannen en vrouwen als belangrijkste nationale probleem? Wat is hun mening over het regeringsbeleid? En verder kijkend dan de landsgrenzen: hoe ervaren zij de verdergaande Europese eenwording en hoe beoordelen ze het functioneren van de Europese democratie?

2. Politieke oriëntatie en belangrijkste nationale problemen

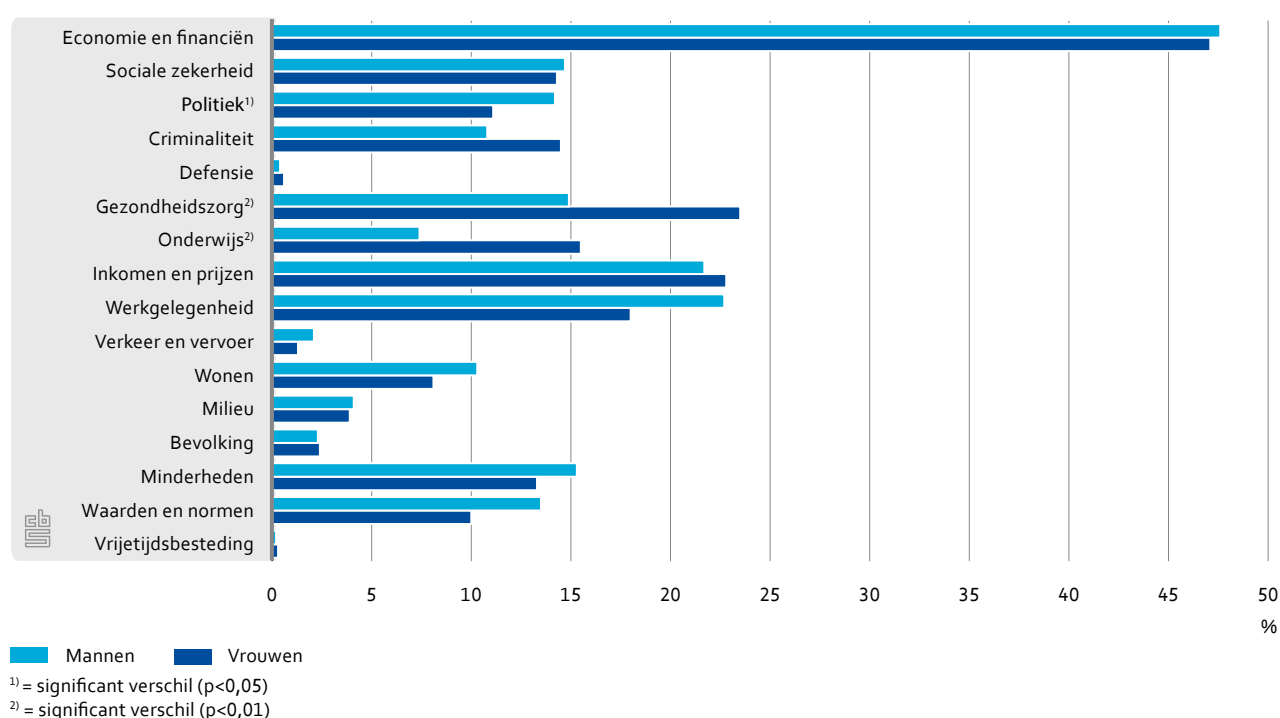
2.1 Vrouwen iets linkser georiënteerd dan mannen

Uit het NKO van 2012 (voor de onderzoeksopzet zie Linssen en Van den Brakel, 2014) blijkt dat vrouwen van 18 jaar en ouder hun politieke opvattingen als iets minder behoudend beschouwen dan mannen. Gevraagd naar hun plaatsing op een schaal van 0 (uiterst links) tot 10 (uiterst rechts) scoorden vrouwen in 2012 gemiddeld 5,1 en mannen 5,3.

2.2 Vrouwen zien vaker problemen rond gezondheidszorg en onderwijs

Aan deelnemers van het NKO is gevraagd wat zij de belangrijkste problemen in ons land vinden. De antwoorden op deze open vraag zijn gegroepeerd in zestien categorieën (zie ook Schmeets, 2011). Problemen rond de gezondheidszorg en het onderwijs werden beduidend vaker door vrouwen aangewezen. Mannen gaven juist meer prioriteit aan problemen rondom politiek. Zowel mannen als vrouwen beschouwden echter economie en financiën als het belangrijkste nationale probleem. Bij beide seksen ervoer bijna de helft problemen op dit gebied. Bij de andere genoemde problemen zoals sociale zekerheid, criminaliteit, inkomen en prijzen, en werkgelegenheid bestonden evenmin sekseverschillen.

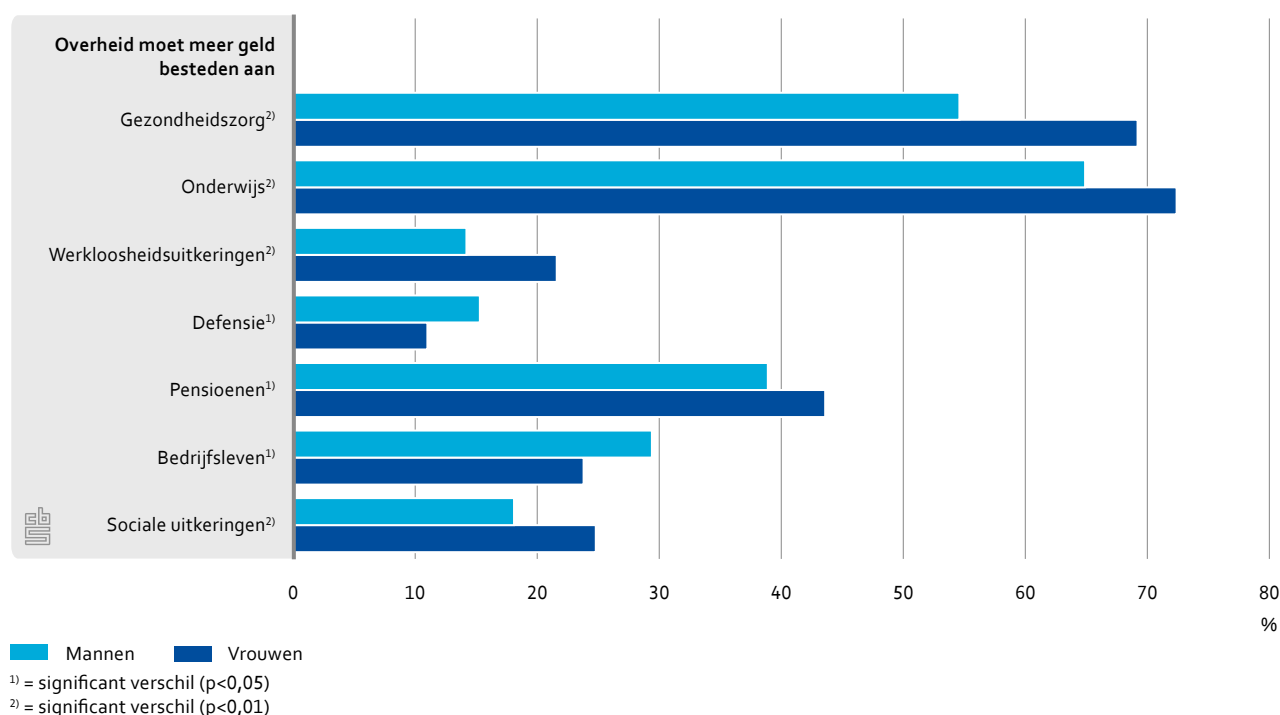
2.2.1 Nationale problemen, 2012

2.3 Vooral vrouwen pleiten voor meer geld naar gezondheidszorg en onderwijs

Vrouwen vinden vaker dan mannen dat de overheid meer geld zou moeten uitgeven aan de gezondheidszorg (70 procent versus 55 procent) en het onderwijs (72 procent versus 65 procent). Voor beide seksen zijn dit wel de belangrijkste terreinen die in aanmerking komen voor extra geld. Vrouwen vinden ook frequenter dan mannen dat de overheid meer zou moeten spenderen aan sociale zekerheid, zoals bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. Mannen zien juist meer dan vrouwen heil in het opschroeven van de uitgaven aan defensie en aan het bedrijfsleven.

2.3.1 Opvattingen over overheidsuitgaven, 2012

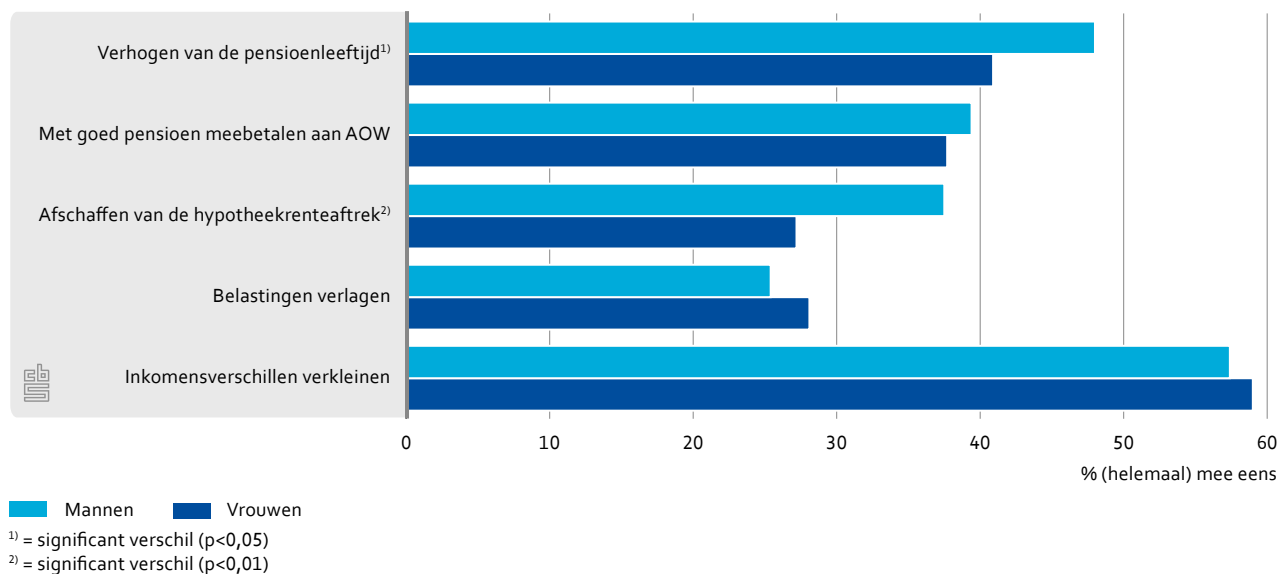
3. Politieke kwesties in Nederland en daarbuiten

3.1 Mannen vaker voor verhogen pensioenleeftijd

Bijna de helft van de mannen van 18 jaar en ouder vindt dat de pensioenleeftijd verhoogd moet worden naar 67 jaar. Vrouwen zijn hier met 40 procent minder vaak voor. Op de specifiekere vraag of het logisch is dat mensen langer moeten doorwerken nu het pensioenstelsel dunder wordt door de hogere levensverwachting, onderscheiden mannen en vrouwen zich echter niet (Kloosterman en Schmeets, 2014). Overigens werken vrouwen momenteel iets minder lang door dan mannen (Arts en Otten, 2013).

Vrouwen vinden verder vaker dan mannen dat de overheid meer geld uit zou moeten geven aan pensioenen (figuur 2.3.1). Maar beide seksen verschillen niet in de opvatting dat mensen met een goed pensioen moeten gaan meebetalen aan de AOW.

3.1.1 Binnenlandse politieke kwesties

3.2 Vrouwen willen hypotheekrenteaftrek vaker behouden

Bijna vier op de tien mannen is voor het volledig afschaffen van de hypotheekrenteaftrek. Bij vrouwen gaat het om ruim een kwart (zie ook Van Wijnen, 2013). Over het verlagen van belastingen verschillen mannen en vrouwen niet significant van mening. Ook vinden beide seksen even vaak dat de inkomensverschillen kleiner moeten worden. Bovendien gaat het om de meerderheid (bijna 60 procent) die dat vindt. Dat is opmerkelijk, aangezien de inkomensongelijkheid in Nederland naar Europese maatstaven vrij klein is (Van den Brakel, 2013).

3.3 Vrouwen vaker voor adoptie door homoseksuele paren

Ruim drie kwart van de vrouwen vindt dat homoseksuele paren kinderen moeten kunnen adopteren. Mannen zijn het hier met twee derde duidelijk minder vaak mee eens (tabel B.1). Ook zien zij iets minder in het homohuwelijk dan vrouwen. Van de mannen vindt 13 procent dat het homohuwelijk verboden moet worden, tegen 10 procent van de vrouwen. Nog meer mannen en vrouwen vinden dat trouwambtenaren mogen weigeren een homohuwelijk te voltrekken (Van Wijnen, 2013).

3.4 Vrouwen en mannen eensgezind over integratie allochtonen

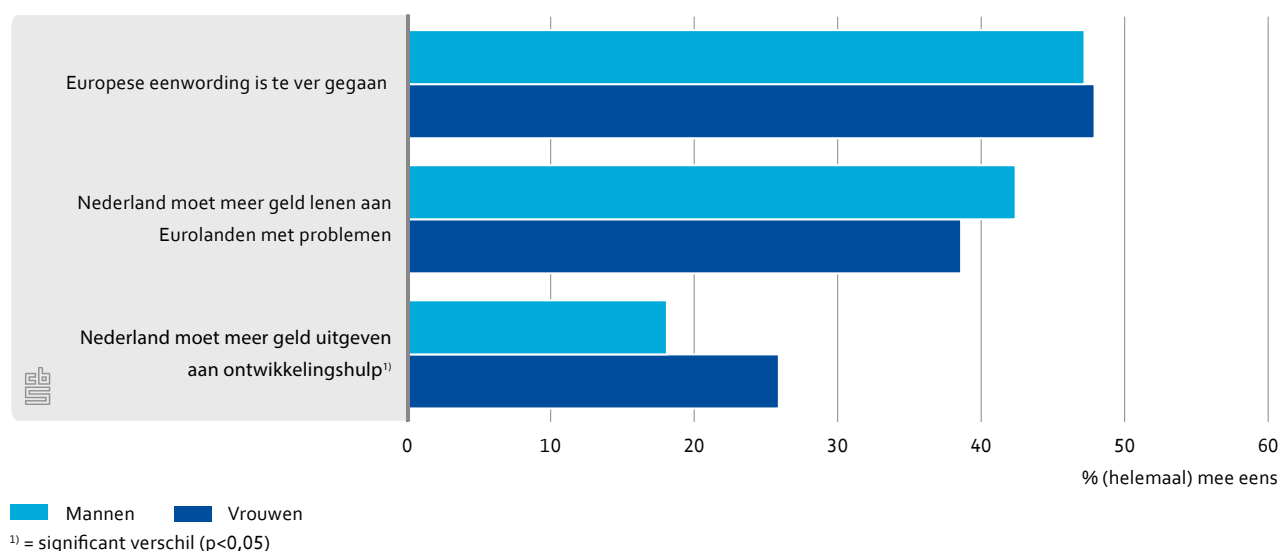
Vrouwen zijn ook toleranter tegenover illegalen. Bijna de helft van de vrouwen vindt dat illegalen in Nederland moeten kunnen blijven, tegenover een kleine 37 procent van de mannen (tabel B.1). Wat betreft het aanpassen van allochtonen zijn mannen en vrouwen

eensgezind: drie op de vijf vinden dat zij zich aan de Nederlandse cultuur zouden moeten confirmeren. Bovendien vindt bij beide seksen de helft dat de overheid moet voorkomen dat er nieuwe moskeeën in Nederland gebouwd worden.

3.5 Vrouwen meer voor steun aan ontwikkelingslanden

Een kwart van de vrouwen vindt dat Nederland meer geld uit moet geven aan ontwikkelingshulp. Mannen zijn hier met 18 procent duidelijk minder voor (zie ook Van Wijnen, 2013). Over geldsteun aan Europese landen zijn mannen en vrouwen eensgezinder. Beide seksen zijn ongeveer net zo vaak geneigd financiële steun te bieden aan Eurolanden met geldproblemen, zoals Griekenland, Portugal en Ierland. Tegelijkertijd vindt bijna de helft van zowel de mannen als de vrouwen dat de Europese eenwording te ver is gegaan. Wel vinden mannen met 27 procent veel vaker dan vrouwen (17 procent) dat de Europese Unie moet ingrijpen in de vrije markteconomie (tabel B.1).

3.5.1 Buitenlandse politieke kwesties, 2012

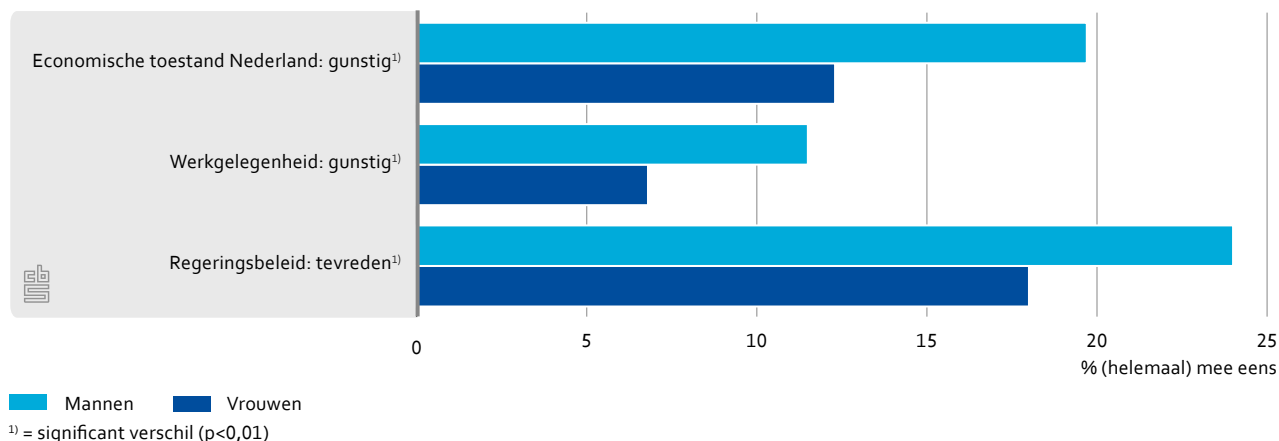

4. Beoordeling regeringsbeleid en tevredenheid democratie

4.1 Mannen positiever over regeringsbeleid

Bijna een kwart van de mannen gaf in 2012 aan (zeer) tevreden te zijn over het gevoerde regeringsbeleid. Vrouwen waren met 18 procent minder positief. Ook denken mannen meer dan vrouwen dat het gevoerde regeringsbeleid gunstig is geweest voor de economische toestand en de werkgelegenheid in Nederland.

4.1.1 Beoordeling regeringsbeleid, 2012

Even tevreden over Nederlandse democratie

Vier op de vijf mannen en vrouwen zijn tevreden met het functioneren van de democratie in Nederland (tabel B1). Wel zijn vrouwen meer te spreken over de democratie in de Europese Unie dan mannen. Ruim de helft van de vrouwen zegt hierover tevreden te zijn, tegen 38 procent van de mannen.

5. Conclusie

Cijfers uit het NKO 2012 laten zien dat mannen en vrouwen verschillen in hun standpunten over politieke en sociaaleconomische kwesties. Vrouwen blijken desgevraagd iets linkser georiënteerd en staan meer open voor sociaalmaatschappelijke kwesties als ontwikkelingshulp, acceptatie van homoseksuelen en tolerantie van illegalen. Zo vinden vrouwen vaker dan mannen dat er meer geld naar ontwikkelingslanden moet en dat homoseksuele paren kinderen moeten kunnen adopteren. Tegelijkertijd blijkt uit hun opvattingen over issues als het verhogen van de pensioenleeftijd en het afschaffen van de hypotheekrenteaftrek dat ze meer dan mannen hechten aan sociaaleconomische zekerheden. Vrouwen zien minder in het verhogen van de pensioenleeftijd en zouden willen dat de overheid meer geld uitgeeft aan pensioenen. Ook het afschaffen van de hypotheekrenteaftrek vindt minder bijval van vrouwen dan van mannen. Mannen waren in 2012 in het algemeen tevredener over het gevoerde regeringsbeleid. Zij vonden vaker dan vrouwen dat het beleid gunstig is geweest voor de economie en de werkgelegenheid.

Correctie voor sekseverschillen in leeftijd, herkomst, burgerlijke staat en opleidingsniveau veranderen de cijfers over man-vrouwverschillen in politieke en sociaaleconomische kwesties nauwelijks. Mannen en vrouwen verschillen immers niet veel naar leeftijd, herkomst en burgerlijke staat. Wel zijn jonge vrouwen hoger opgeleid dan jonge mannen, maar omdat voor oudere generaties het omgekeerde geldt (Merens e.a., 2012) is het effect van correctie voor opleidingsniveau op de cijfers vrijwel nihil. De conclusies over man-vrouwverschillen in politieke en sociaaleconomische kwesties blijven ook na correctie voor achtergrondkenmerken dus overeind.

Literatuur

Arts, K. en F. Otten (2013). Stijgende arbeidsparticipatie en minder uittreding bij ouderen. *Sociaaleconomische trends*, oktober 2013.

Brakel, M. van den (2013, 22 oktober). Inkomensongelijkheid in 2012 gelijk gebleven.

Geijtenbeek, L. (2014, 19 mei). Steeds meer vrouwen in Europees Parlement. CBS-webmagazine.

Kloosterman, R. en M. Coumans (2014). Lidmaatschap en deelname verenigingen. CBS-web artikel, 15 september 2014.

Kloosterman, R. en H. Schmeets (2014). Meningen over pensioenkwesties. *Sociaaleconomische trends*, mei 2014, 02.

Linssen, R. en M. van den Brakel (2014). NKO 2012: Selectiviteit van de respons en vertekening van doelkenmerken. CBS-webartikel, 31 januari 2014.

Merens, A., M. Hartgers en M. van den Brakel (2012). *Emancipatiemonitor 2012*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/ Centraal Bureau voor de Statistiek.

Schmeets, H. (2011). Maatschappelijke problemen: een splijtzwam? In: Schmeets, H. (red.), *Verkiezingen: Participatie, vertrouwen en integratie* (pp. 47–61). Heerlen: CBS.

Wijnen, P. van (2013). *Opvattingen over politieke kwesties: sekse maakt verschil*. Enschede: I&O Research.

Bijlage

B.1 Opvattingen over politieke kwesties van mannelijke en vrouwelijk stemgerechtigden, 2012

	Totaal	Man	Vrouw	Significant ¹⁾
	<i>% (helemaal) mee eens</i>			
De pensioengerechtigde leeftijd moet binnen enkele jaren worden verhoogd naar 67 jaar.	44	48	41	*
Mensen met een goed pensioen moeten gaan meebetalen aan de AOW.	38	39	37	
Het belastingvoordeel voor mensen met een hypotheek, de hypotheekrenteaftrek, moet worden afgeschaft.	32	37	28	**
De belastingen moeten worden verlaagd, ook als dat ten koste gaat van het niveau van voorzieningen.	27	25	28	
De inkomensverschillen in Nederland moeten kleiner worden. ²⁾	58	57	59	
Adoptie door homoseksuele paren moet mogelijk zijn.	71	66	77	**
Het homohuwelijk moet worden verboden.	12	13	10	*
Alle illegalen die al lange tijd in Nederland wonen, moeten hier kunnen blijven.	42	36	48	**
Allochtonen moeten zich aanpassen aan de Nederlandse cultuur. ³⁾	61	62	59	
De overheid zou moeten voorkomen dat er nieuw moskeeën in Nederland worden gebouwd.	51	49	53	
Nederland moet meer geld uitgeven aan ontwikkelingshulp.	22	18	26	*
Nederland moet geld lenen aan Eurolanden met financiële problemen zoals Griekenland, Portugal en Ierland.	40	42	39	
De Europese eenwording is te ver gegaan	48	47	48	
De Europese Unie (EU) moet ingrijpen in de vrije markteconomie.	22	27	17	**
Tevredenheid met functioneren democratie in Nederland. ⁴⁾	79	79	79	
Tevredenheid met functioneren democratie in de Europese Unie. ⁴⁾	45	38	52	**

¹⁾ Significant sekseverschil (* p<0,05; ** p<0,01).

²⁾ Percentage stemgerechtigden dat score 5,6 of 7 heeft geantwoord op de vraag:

'Waar zou u uzelf plaatsen op een lijn van 1 tot en met 7, waarbij 1 betekent dat inkomensverschillen groter moeten worden en 7 dat ze kleiner moeten worden?'

³⁾ Percentage stemgerechtigden dat score 5,6 of 7 heeft geantwoord op de vraag:

'Waar zou u uzelf plaatsen op een lijn van 1 tot en met 7, waarbij 1 betekent dat allochtonen in Nederland hier moeten kunnen leven met behoud van de eigen cultuur en 7 dat allochtonen zich geheel moeten aanpassen?'

⁴⁾ Percentage stemgerechtigden dat zeer of tamelijk tevreden is.

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
–	Nihil
–	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2013–2014	2013 tot en met 2014
2013/2014	Het gemiddelde over de jaren 2013 tot en met 2014
2013/'14	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2013 en eindigend in 2014
2011/'12–2013/'14	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2011/'12 tot en met 2013/'14

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70, fax 070 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2014.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.